

Andelko Milardović

**ZNANJE O POLITICI I HRVATSKA POLITOLOGIJA
U EUROPSKOM KONTEKSTU**

Nakladnik: Tim Press, Zagreb, 2020., 108 str.

Agilna nakladnička kuća "Tim press" iz Zagreba, objavila je nedavno novu knjigu autora Andelka Milardovića, jednog od najuglednijih imena recentne hrvatske politologijske misli. U samom naslovu knjige krije se sam supstrat knjige, a to je stanje hrvatske politološke misli u europskom kontekstu.

Autor svoju analizu počinje tematiziranjem antičke političke misli, gdje traži odgovor na ontološko pitanje, što znanje jest, ali to pitanje ostaje bez definicije ili konačnog određenja znanja.

Referirajući se na Hobbesa, Milardović kaže da znanost ili filozofiju Hobbes definira "sljedovima zaključka", pa je "Znanost" to jest znanje o sljedovima zaključaka, koje se još naziva Filozofijom. Foucault u "Arheologiji znanja" piše: "Taj skup elemenata, oblikovanih na pravilan način nekom diskurzivnom praksom i neophodnih za uspostavu neke znanosti, iako ne nužno namijenjenih za tu svrhu možemo nazvati znanjem".

Govoreći o Mannheimovom shvaćanju znanja dolazi se do uvida u diferencirana znanja o politici i mogućnosti politike kao znanosti. Najjednostavnije određenje sociologije znanja (Wissensoziologie), jest da je ono zapravo metoda. Raspravljajući o Mannheimu, Milardović ustvrđuje da je osnovna tendencija svakog birokratskog mišljenja zapravo preformuliranje problema politike u probleme upravnog nauka. Dakle, politika kao znanost izjednačava se sa znanošću o upravi. Fašizam je bio aktivan te od početka nije konstruirao neki tip znanja za akciju, već je iz akcije izvodio ideje i doktrinu.

Monopol u pluralnoj kulturi društva čista je suprotnost slobodi, jer je monopol po definiciji isključiv, jer proizvodi mentalno nasilje, moralno zlostavljanje i ograničava slobodu djelovanja odnosno konkurencije. Znanja o politici i slobodi koja se odnose na politiku praktična su znanja, rođena unutar kruga mediteranske civilizacije kao sastavnice europskog identiteta.

Machiavellijev utjecaj u prijenosu rimske tradicije znanja o politici osjetio se daleko izvan Mediterana. Na primjeru utemeljitelja Sjedinjenih Država vidljiva je napetost u odnosu demokracije i republike.

Hermeneutika je nadasve filozofska disciplina razumijevanja i tumačenja ili interpretiranja. S ovim pojašnjenjem susrećemo se kod Diltheya, Nietzschea, Gadamera i drugih autora.

Milardović kaže da se početak povijesti znanja o politici u Hrvatskoj u Dubrovniku. Naime, Nikola Vitov Gučetić napisao je djelo "O ustroju država" u Aristotelovom duhu sa suvremenim primjerima, koje je tiskano u Mletcima 1591. godine. Zagreb se s FPN_om javlja tek 1962. godine.

Milardović naglašava da se je monopol zatekao jednom u službi diktature proletarijata, a drugi put je bio u službi simulirane demokracije.

Prvim hrvatskim politologom smatra Milardović, Ivana Polikarpa Severitana, humanista i dominikanca, rođenog u Šibeniku, koji se školovao u Italiji.

Frane Petrić je autor kratkog djela "Sretan grad" nastalog između Utopije Thomasa Morea (1516) i "Grada sunca" Campanelle (1623. god.) Milardović kaže da je studij političkih znanosti u SAD utemeljen na Department of Political Science Sveučilišta Columbia 1880. godine. Utemeljiteljima američke politologije smatraju se W. Burgess i A. F. Bentley.

Milardović stoji na stajalištu da su na razvoj hrvatske politologije od 1962. do 2010. utjecale su njemačka, francuska, talijanska, britanska, a u globalno doba i američka politologija. Sam pojam politologija ušao je u uporabu 1948. godine, a uporabio ga je Eugen Fischer-Baling.

Engleski autori David Marsh i Gerry Stoker govore o pluralističkom shvaćanju političke znanosti.

Povijest FPZ u Zagrebu ne može po autoru biti povijest hrvatske politologije. Druga linija povijesti hrvatske politologije je antiredukcionistička.

Pod utjecajem njemačke politologije od hrvatskih autora po Milardovićevom mišljenju su autori poput Rodina, Pažanina i Posaveca, Prpića, Puhovskog, Kasapovića, zakošeka, Brkića, Cipeka i samog autora ove knjige. Pod utjecajem francuske politologije su po mišljenju Milardovića imena poput akademika Posaveca, Lalović, Knežević, Sunić, Vujčić, Sokol i Kalanj.

Utjecaj američkih i britanskih politologa zapažen je kod Grdešića, Peteka, Kasapović, Vujčića, Kurelića, Gjankovića, Štefice Deren-Antoljak i Šibera.

Najbolji poznavatelji talijanske politologije su po autorovim riječima Grubiša i Bešker.

Naposlijetku, možemo zaključiti kako najnovija od brojnih autorovih knjiga, koji je i utemeljitelj Centra za politološka istraživanja u Zagrebu, predstavlja autora koji se bori, bar kada je riječ o hrvatskoj politologiji protiv bilo kojeg monopola, ali priznaje bez ideoloških premisa i one autore koji su svojim radom unaprijedili znanost o politologiji u Hrvatskoj. Knjiga će po svojoj impostaciji i problemima koje otvara nesumnjivo ponajprije politologe, ali i zainteresirane iz drugih područja društvenih znanosti.

Prof. dr. sc. Duško Lozina